

ลงมติ

ลงมติ หมายถึง การลงความเห็นร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อหาข้อยุติในประเด็นปัญหา หรือ ญัตติที่สภาได้ทำการปรึกษาหรือพิจารณา การลงมตินี้กระทำโดยการออกเสียงลงคะแนน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดหลักการในการลงมติไว้ ดังนี้

- 1) การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ
- 2) สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน
- 3) ถ้าผลการลงมติดีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
- 4) รายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ และ
- 5) การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 ยังกำหนดให้การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำเป็นการเปิดเผย เว้นแต่เมื่อคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภาขอให้กระทำเป็นการลับ จึงให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกในที่ประชุม นั้น ๆ ก็ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผย และการออกเสียงลงคะแนนนั้นจะกระทำแทนกันมิได้

วิธีการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภา แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

1. การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผย มีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนด แต่หากเครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้อง ให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่ประธานกำหนด

2) เรียกชื่อสมาชิกตามหมายเลขประจำตัวสมาชิกในกรณีของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หรือเรียกชื่อตามลำดับอักษรในกรณีของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด การออกเสียงลงคะแนนตามวิธีนี้ ถ้าเป็นการดำเนินการในสภาผู้แทนราษฎรและที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ประธานจะเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่า 6 คนเป็นผู้ตรวจนับคะแนนด้วย

3) ใช้บัตรออกเสียงลงคะแนน ซึ่งมีเฉพาะการลงมติของวุฒิสภา โดยให้สมาชิกยกมือขึ้นพันศีรษะพร้อมกับแสดงบัตรลงคะแนน ผู้ที่เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีน้ำเงิน ผู้ที่ไม่เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีแดง และผู้ที่ไม่ออกเสียงให้แสดงบัตรลงคะแนนสีขาว ทั้งนี้ สมาชิกจะต้องลงลายมือชื่อและหมายเลขประจำตัวสมาชิกกำกับไว้ในบัตรออกเสียงลงคะแนนด้วย และประธานจะสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับบัตรลงคะแนนจากสมาชิก เพื่อดำเนินการนับคะแนน

4) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือรัฐสภา เห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยโดยทั่วไปจะทำโดยใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนเป็นหลัก จะใช้วิธีอื่นได้ต่อเมื่อมีสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมมีมติให้กระทำได้ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่

2. การออกเสียงลงคะแนนลับ มีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานกำหนดในกรณีของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

2) ใช้บัตรออกเสียงลงคะแนน ซึ่งในกรณีสภาผู้แทนราษฎรจะใช้บัตรออกเสียงลงคะแนนโดยการเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องทำเครื่องหมายตามประเด็นที่จะออกเสียง หลังจากลงคะแนนแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่า 6 คนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน ส่วนกรณีวุฒิสภาและรัฐสภาจะใช้วิธีเขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (O) หลังจากลงคะแนนแล้ว ในกรณีของวุฒิสภา ประธานวุฒิสภาก็จะเชิญสมาชิกวุฒิสภาไม่น้อยกว่า 5 คนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน ส่วนในกรณีของรัฐสภา ประธานรัฐสภาจะเชิญสมาชิกรัฐสภา 6 คนเป็นผู้ตรวจนับคะแนน

3) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือรัฐสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

เมื่อนับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ประธานของที่ประชุมต้องประกาศมติต่อที่ประชุมสภาทันที เรื่องใดที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับการประชุมสภากำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงถึงจำนวนที่กำหนดไว้นั้นหรือไม่ และถ้าใช้การลงมติโดยการออกเสียงลงคะแนนลับ เมื่อประธานประกาศมติต่อที่ประชุมสภาแล้ว ต้องสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำลายบัตรออกเสียงหรือลบข้อมูลการออกเสียงลงคะแนนนั้นด้วย

ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยญัตตินั้น ทั้งนี้ ไม่ให้ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องที่รัฐธรรมนูญ หรือข้อบังคับการประชุมสภากำหนดให้ที่ประชุมสภาวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

จัดทำโดย

นางสาวศรันยา สี่มา นิตกรชำนาญการพิเศษ

นายฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นางสาวพิรุวรรณ กิตติคุณ วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ